

آیین نامه اجرایی اعطای پژوهانه رساله به دانشجویان دکتری

مقدمه :

به منظور ارتقای کیفیت رساله‌های دکتری در جهت انطباق با نیازهای اساسی کشور، گسترش نهضت تولید علم و حل علمی مشکلات کشور، تقویت و تسهیل حضور و تلاش تمام وقت دانشجویان دکتری در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی، در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران مبنی بر دستیابی کشور به جایگاه اول علمی و فناوری در منطقه آسیای جنوب غربی، آیین نامه اجرایی طرح اعطای پژوهانه به دانشجویان دکتری بر اساس مصوبه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به شماره ۱/۹۷۴۸/ص مورخ ۸۸/۵/۲۸ به شرح زیر تهیه و تدوین شده است.

ماده (۱) اهداف :

- ۱- تقویت و توانمندسازی فرآیندهای پژوهشی به منظور حل نیازهای اساسی کشور.
- ۲- حمایت از توسعه کیفی و حرفه‌ای شدن پژوهش در مقطع دکتری.
- ۳- حمایت از پژوهش‌های علمی بنیادی، کاربردی و بین‌رشته‌ای تقاضا محور و مأموریت گرا.
- ۴- ترغیب و تشویق تولید علم و توسعه بومی سازی علوم.
- ۵- ایجاد و توسعه فضای مناسب و یکسان در ظهور و رشد استعداد های علمی و پژوهشی در سطح مناطق مختلف کشور به منظور بسط عدالت در توزیع حمایت‌های علمی و پژوهشی.

ماده (۲) تعاریف :

پژوهانه : وجوهی است معین که به صورت پرداخت مستقیم نقدی یا اعتباری به دانشجویان واجد شرایط مقطع دکتری که پیشنهاد موضوع رساله دکتری (پروپوزال) آنها مورد تأیید قرار گرفته طبق ماده پنج این آیین نامه اعطا می‌شود.

معاونت: مقصود از معاونت در این آیین‌نامه، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری می‌باشد.

وزارتین: منظور از وزارتین در این آیین‌نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

دانشگاه: منظور از دانشگاه، دانشگاه‌های دولتی زیر نظر وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی هستند که دانشجویان دکترای مشمول اعطای پژوهانه در آنجا مشغول تحصیل می‌باشند.

دانشجویان مشمول پژوهانه: عبارتند از کلیه دانشجویان دوره دکتری تمام وقت که پیشنهاد رساله آنها براساس ضوابط مربوط، مورد تأیید استادان راهنما و گروه‌های آموزشی دانشگاه‌ها و یا سایر مراکز آموزشی و پژوهشی محل تحصیل قرار گرفته و شرایط اعلام شده در ماده پنج این آیین‌نامه را دارا می‌باشند.

ناظران: اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که تجربه و دانایی علمی و تخصصی لازم را دارا می‌باشند و از سوی وزارتین و معاونت جهت نظارت بر حسن اجرای اعطای پژوهانه انتخاب و معرفی می‌شوند.

ماده ۳) دامنه و کاربرد:

دامنه و کاربرد این آیین‌نامه شامل دانشجویان تمام وقت کلیه دانشگاه‌های دولتی مجری آموزش رایگان دوره دکتری با مجوز وزارتین بر اساس بودجه و اولویت‌های تعیین شده می‌باشد.

ماده ۴) مسؤولیت‌ها:

۴-۱- **دانشجویان:** دانشجویان موظف هستند با توجه به مراحل و ضوابط تعیین شده نسبت به پیشنهاد موضوع رساله دکتری و پیگیری مراحل تأیید آن از سوی گروه آموزشی و استادان راهنما اقدام، همچنین با رعایت اصول و ضوابط مقرر، گزارش پیشرفت طرح پژوهشی را در مقاطع تعیین شده ارائه نمایند.

۴-۲- گروه‌های آموزشی : گروه‌های آموزشی راهنما موظفند دانشجویانی که مشمول دریافت پژوهانه بوده و پیشنهاد رساله آنها تصویب شده، را به دانشگاه معرفی نموده و نیز پیشرفت انجام رساله را در مراحل مختلف برای پرداخت پژوهانه به دانشجویان یاد شده، گواهی نمایند.

۴-۳- مسؤولان امور مالی دانشگاه‌ها : مسؤولان امور مالی دانشگاه‌ها موظفند براساس گزارش پیشرفت رساله و با تأیید استاد راهنما نسبت به پرداخت مبالغ تعیین شده پژوهانه در وجه دانشجوی مشمول مطابق با ماده پنج این آیین نامه اقدام نمایند.

۴-۴- دانشگاه : دانشگاه‌ها موظفند در انتهای هر سال تحصیلی و حداکثر تا پایان مهرماه، فهرست مشخصات دانشجویان مشمول به همراه اطلاعات مربوط به رساله‌های آنها را تهیه و به وزارتین ارسال نمایند.

۴-۵- وزارتین : وزارتین بر اساس شاخص‌های معتبر و معمول خود، تعداد دانشجویان دوره دکتری مشمول پژوهانه دانشگاه‌های تابعه را به تفکیک در ابتدای هر سال تحصیلی و حداکثر تا نیمه آبان‌ماه تعیین و به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری اعلام می‌کنند.

۴-۶- معاونت : معاونت براساس فهرست مشخصات دانشجویان مشمول اعطای پژوهانه (به تفکیک هر دانشگاه) ارسالی از سوی وزارتین، پس از بررسی و اولویت‌بندی آنها در چارچوب اعتبار تعیین شده نسبت به پرداخت کل مبلغ پژوهانه به حساب هر دانشگاه اقدام می‌نماید.

۴-۷- ناظران : ناظران وظیفه نظارت بر حسن اجرای مطلوب اعطای پژوهانه و گزارش و تأیید نحوه اجرای طرح در دانشگاه‌های تحت پوشش هر یک از وزارتخانه‌ها را برعهده دارند.

ماده ۵) شرایط دانشجویان مشمول اعطای پژوهانه :

دانشجویان مقطع دکتری در مراکز علمی، آموزشی و پژوهشی تابع وزارتین که براساس ضوابط و قوانین پذیرفته شده و مشغول به تحصیل می‌باشند در صورت دارا بودن شرایط زیر و بر اساس بودجه سالانه و اولویت‌های تعیین شده مشمول این آیین نامه می‌باشند :

۵-۱- دانشجویانی که بورسیه یا شاغل سایر دستگاه‌ها نمی‌باشند..

۵-۲- دانشجویانی که به صورت تمام وقت در دانشگاه حضور دارند و در موعد مقرر موفق به گذراندن آزمون جامع (ارزیابی جامع) شده باشند.

۵-۳- دانشجویانی که در دوره دکتری طبق شرایط تحصیلی تعریف شده از طرف وزارتین از پیشرفت تحصیلی مناسب برخوردار بوده و مشروط نشده باشند.

تبصره : در صورت مشروط شدن در موارد غیر قابل پیش‌بینی، مشکلات یا حوادث غیر مترقبه خارج از کنترل و اختیار دانشجو، با تأیید شورای آموزشی دانشگاه می‌توانند به عنوان دانشجوی مشمول اعطای پژوهانه تلقی شوند.

۱- دانشجویان مشمول اعطای پژوهانه باید حداکثر ظرف مدت چهار نیمسال تحصیلی یا دو سال تقویمی از رساله خود دفاع نمایند. مگر در موارد خاص که باید به تأیید شورای آموزشی (وفق تبصره بند چهار ماده پنج این آیین نامه) رسیده باشد.

۲- دانشجویان مقطع دکتری تنها در یک رشته و یک بار می‌توانند به عنوان مشمول دریافت پژوهانه معرفی شوند.

ماده ۶) مراحل و نحوه پرداخت :

۶-۱- میزان کل پژوهانه پرداختی به هر دانشجوی مشمول طرح در ابتدای هر سال تحصیلی با توجه به اعتبارات موجود از سوی معاونت تعیین می‌شود.

۶-۲- معاونت با توجه به تعداد و اسامی دانشجویان مشمول معرفی شده از سوی وزارتین و پس از اولویت‌بندی آنها، مبلغ کل پژوهانه هر دانشگاه را به حساب تعیین شده از سوی دانشگاه واریز می‌نماید.

۶-۳- کلیه دانشجویان مشمول طرح با رعایت شرایط مندرج در ماده پنج این آیین‌نامه جهت دریافت پژوهانه معرفی و در اولویت قرار می‌گیرند.

تبصره: دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی می‌توانند دانشجویان دوره دکتری که در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۱۳۸۷ پیشنهاد رساله آنها به تصویب رسیده است را نیز جهت دریافت پژوهانه معرفی نمایند.

۶-۴- دانشگاه‌ها مبلغ پژوهانه را براساس گزارش پیشرفت رساله که به تأیید اساتید راهنما رسیده است به شرح زیر در وجه دانشجو پرداخت می‌نمایند.

قسط اول: ۳۵ درصد پس از تصویب و تأیید پیشنهاد رساله دکتری از سوی اساتید راهنما و گروه آموزشی.

قسط دوم: ۳۵ درصد پس از ارائه گزارش پیشرفت حداقل ۵۰٪ از طرح پژوهشی و تأیید استاد راهنما.

قسط سوم: ۳۰ درصد پس از دفاع از پایان‌نامه و تأیید استاد راهنما.

ماده ۷) نظارت :

۷-۱- نظارت و تأیید مراحل پرداخت از سوی وزارتین بر اساس مستندات مربوط از سوی دانشگاه و گروه آموزشی و استادان راهنمای دانشجویان مشمول صورت گرفته و مراتب در هر مرحله به صورت کتبی به معاونت اعلام می‌شود.

۷-۲- دانشگاه موظف است ضمن نظارت بر کلیه مراحل اجرای طرح و پرداخت پژوهانه در صورتی که دانشجوی مشمول پس از دریافت قسمتی از پژوهانه به هر دلیل نسبت به پیشبرد اجرای طرح پژوهشی خود اقدام

نمود، از پرداخت مابقی پژوهانه به وی خودداری نموده و ضمن انعکاس موضوع به وزارتین، مبلغ باقیمانده را در سرجمع اعتبارات دانشگاه برای پرداخت به سایر دانشجویان مشمول منظور نماید.

ماده ۸) سایر شرایط :

۸-۱- پرداخت از محل اعتبار مذکور فقط به صورت پرداخت مستقیم در وجه دانشجوی مشمول طرح مجاز است و پرداخت و هزینه کرد از محل این اعتبار در هیچ امر و قالب دیگری مجاز نمی باشد.

۸-۲- دانشگاهها مجازند به دانشجویانی که در دوره انجام رساله خود از محل های دیگر (حمایت دستگاه های اجرایی از رساله های دکتری، جایزه علمی بنیاد ملی نخبگان، اعتبار پژوهشی اعضای هیأت علمی، بورس یا کمک دانشگاه و وزارت متبوع و ...) مساعدت مالی دریافت می دارند، پژوهانه کامل یا بخشی از آن را پرداخت نمایند، مشروط بر آنکه مجموع دریافتی دانشجویان مزبور از محل پژوهانه و محل های یاد شده طی مدت انجام رساله از سه برابر پژوهانه رساله بیشتر نشود.

تبصره : دانشگاهها موظفند دانشجویان مشمول بند ۸-۲ را با ذکر مشخصات طرح و سازمانهای طرف قرارداد دانشجو، طی فهرستی جداگانه به وزارتین ارسال نموده تا از طریق وزارتین به معاونت اعلام گردد.

۸-۳- دانشجویان دریافت کننده پژوهانه موظف به حضور و تلاش تمام وقت و انجام مسؤولیت های پیش بینی شده از سوی وزارتین در دانشگاه می باشند.

۸-۴- دانشجویان مشمول دریافت پژوهانه پس از فراغت از تحصیل، تعهد اداری و استخدامی در قبال پژوهانه نخواهند داشت.

۸-۵- معاونت هر ساله اولویت های پژوهشی اعلام شده توسط دستگاه های اجرایی و سازمان های مختلف را مورد بررسی قرار داده و پس از ممیزی، اولویت های مورد نظر خود را به وزارتین جهت اعلام به دانشگاهها منعکس می نماید.

۸-۶- وزارتین در پایان هر سال تحصیلی حسب گزارش دانشگاهها، نحوه اجرای طرح پژوهانه در دانشگاههای تابع را به معاونت گزارش می نمایند.

ماده ۹) :

رابطه این آیین‌نامه با سایر آیین‌نامه‌های همسان و با اهداف مشترک، رابطه‌ای مکمل و یا توسعه‌ای بوده و رافع و نافی آیین‌نامه‌ها و رویه‌های علمی و پژوهشی معمول و مورد اجرا در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی نخواهد بود.

ماده ۱۰) این آیین‌نامه در ده ماده و سه تبصره تهیه و تدوین گردیده و پس از تصویب مقامات ذیصلاح لازم‌الاجرا خواهد بود.

دکتر عباسعلی زالی
معاونت علمی و پژوهشی

دکتر حسین نادری منش
معاون آموزشی وزارت
علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر محمد علی محقق
معاون آموزشی وزارت
بهداشت، درمان و آموزش پزشکی